

dosarul nr. 2ra-253/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (T. Avasiloaie)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, A. Malîi, E. Palanciuc)

DECIZIE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al

Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Crafti Retail”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gondiu Ana împotriva SRL „Crafti Retail” cu privire la restituirea carnetului de muncă, încasarea diferenței de salariu neachitat, a salariului mediu pentru reținerea neîntemeiată a carnetului de muncă, încasarea penalității pentru neachitarea la timp a salariului, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Crafti Retail” și a fost menținută hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

c o n s t a ț ă

La 22 septembrie 2017 Gondiu Ana a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Crafti Retail” cu privire la restituirea carnetului de muncă, încasarea diferenței de salariu neachitat, a salariului mediu pentru reținerea neîntemeiată a carnetului de muncă, încasarea penalității pentru neachitarea la timp a salariului, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că începând cu 26.04.2017 a fost angajată inițial în funcția de stagiar, ulterior din 01.05.2017 în funcția de vânzător la magazinul SRL „Crafti Retail” din mun.Chișinău.

De către administrația SRL „Crafti Retail” a fost admisă la locul de muncă în baza permisului nominal special și i s-a încredințat îndeplinirea obligațiilor de muncă (pregătirea mărfii, aranjarea mărfii pe rafturi în magazin, consultarea și deservirea cumpărătorilor, participarea la inventarieri, înlocuirea unor lucrători absenți la alte subdiviziuni ale întreprinderii, etc.), fiind acceptată și în grupul de viber al companiei, prin intermediul căruia primea de la administrația întreprinderii

indicații de serviciu, sarcinile de muncă, fiind asigurată evidența timpului de muncă, precum și monitorizată respectarea disciplinei muncii.

Ulterior, din motive incerte, administrația SRL „Crafti Retail” nu i-a transmis spre semnare contractul individual de muncă și nici nu i-a fost comunicat contra semnătură ordinul de angajare, deși a remis angajatorului carnetul de muncă seria AB nr.0150644 și alte acte necesare perfectării corespunzătoare a relațiilor de muncă.

La momentul angajării sale la serviciu în cadrul SRL „Crafti Retail” i-a fost comunicată mărimea salariului, care urma să constituie 330 de lei brut pentru fiecare schimb de muncă deplin de 11 ore.

Astfel, în perioada 26.04.2017-29.04.2017 a activat în calitate de stagiar fără remunerare, iar în luna mai 2017 a prestat muncă 19 zile în cadrul unor schimburi complete de 11 ore la magazinul Râșcani și magazinul Ciocana ale SRL „Crafti Retail”, în luna iunie 2017 a prestat munca 9 zile în cadrul unor schimburi complete de 11 ore la magazinul Râșcani, magazinul Botanica și magazinul Ciocana ale SRL „Crafti Retail”.

Pentru perioada 26.04.2017 – 29.06.2017 a fost remunerată cu suma de doar 4 740 de lei, deși conform numărului de zile de muncă lucrate întreprinderea SRL „Crafti Retail” urma să-i achite pentru munca prestată 10 560 de lei (32 zile x 330 lei). Or, în condițiile în care a revendicat administrației întreprinderii achitarea deplină a salariului și perfectarea corespunzătoare a relațiilor de muncă, administratorului SRL „Crafti Retail”, Mițchevici Eugeniu, s-a descurajat să mai ceară respectarea drepturilor sale salariale și i-a propus să se elibereze din serviciu.

Prin cererea din 27.07.2017 a solicitat restituirea carnetului de muncă și a remis administratorul SRL „Crafti Retail”, Mițchevici Eugeniu, cererea de demisie, însă din motive neelucidate până la momentul actual administrația întreprinderii SRL „Crafti Retail” nu i-a achitat salariul restant și nici nu i-a remis carnetul de muncă.

Astfel, consideră că prejudiciul material care i-a fost cauzat de către administrația întreprinderii SRL „Crafti Retail” constituie 5 820 de lei, ce reprezintă diferența de salariu neachitată pentru perioada îndeplinirii muncii în cadrul unității, precum și suma salariului mediu, ce constituie 4 950 de lei pe lună pentru perioada reținerii neîntemeiate a carnetului de muncă, fapt care i-a creat grave impedimente pentru angajarea la un alt loc de muncă. Salariul mediu lunar de 4 950 de lei pe lună a fost stabilit pentru îndeplinirea unui volum mediu de 15 schimburi pe lună. La momentul depunerii prezentei acțiuni mărimea salariului mediu revendicat ca urmare a reținerii ilegale și nejustificate a carnetului de muncă constituia 14 450 de lei (pentru aproximativ 3 luni de reținere a carnetului de muncă).

A solicitat reclamanta obligarea părâtului să-i restituie carnetul de muncă seria AB nr. 0150644 perfectat pe numele ei; încasarea sumei de 5 820 de lei cu titlu de prejudiciu material, ce constituie diferența de salariu neachitat pentru perioada îndeplinirii muncii; încasarea salariului mediu ce constituie suma de 14 450 de lei pentru perioada reținerii neîntemeiate a carnetului de muncă; încasarea sumei de 1 632, 93 de lei ce reprezintă penalitatea legală cauzată prin neachitarea în termen a salariului; repararea prejudiciului moral în mărime de 5000 de lei, în legătură cu

reținerea salariului și carnetului de muncă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, acțiunea a fost admisă parțial, fiind obligată SRL „Crafti Retail” să-i restituie Anei Gondiu carnetul de muncă seria AB nr.0150644; s-a încasat salariul mediu în sumă de 8 712 de lei, pentru perioada absenței forțate de la lucru timp de 3 luni, cauzată de imposibilitatea angajării la altă unitate după eliberarea din serviciu din motivul lipsei carnetului de muncă; s-a încasat salariul restant pentru perioada 26.04.2017-29.06.2017 în mărime de 1 068 de lei; s-a încasată penalitatea pentru neachitarea în termen a salariului pentru perioada 05.07.2017 – 22.09.2017 în sumă de 253,11 lei; s-a încasat suma în mărime de 5 000 de lei cu titlul de compensație a prejudiciului moral. S-au respins pretențiile cu privire la încasarea salariului restant pentru perioada 26.04.2017-29.06.2017 în mărime de 4 752 de lei; salariului mediu în sumă de 5 738 de lei, pentru perioada absenței forțate de la lucru timp de 3 luni, cauzată de imposibilitatea angajării la altă unitate după eliberarea din serviciu din motivul lipsei carnetului de muncă, penalității pentru neachitarea în termen a salariului și penalității pentru neachitarea salariului mediu pentru reținerea carnetului de muncă în sumă de 1 379,82 de lei. Totodată, s-a încasat de la SRL „Crafti Retail” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 500,99 de lei.

La 14 martie 2018 SRL „Crafti Retail” a declarat apel împotriva hotărârii Chișinău, sediul central din 02 martie 2018, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de SRL „Crafti Retail” și a fost menținută hotărârea din 02 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare instanță de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

S-a stabilit că reclamanta prin acțiunea înaintată, invocând existența raporturilor de muncă cu SRL „Crafti Retail” în perioada 26.04.2017-29.06. 2017, a solicitat obligarea pârâtului să-i restituie carnetul de muncă seria AB nr. 0150644 perfectat pe numele ei; încasarea salariului neachitat cu titlu de prejudiciu material, penalități, prejudiciu moral și cheltuieli de judecată.

Verificând temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, instanța de apel a reținut că prima instanță, stabilind existența raporturilor de muncă între părți, corect a ajuns la concluzia privind admiterea pretenției cu privire la obligarea restituirii carnetului de muncă seria AB nr. 0150644.

În ce privește pretenția privind încasarea salariului restant în sumă de 5 820 de lei, instanța de apel a apreciat că prima instanță corect a admis-o parțial, luând în considerare statele de personal pentru anul 2017 prezentate de SRL "Crafti Retail", din care rezulta că salariul de funcție a vânzătorului produselor nealimentare a constituit 16,50 lei per oră, precum și argumentele reclamantei că a lucrat 32 zile a câte 11 ore fără a-i fi achitată plata salariului și ținând cont de faptul că apelantul n-a confirmat faptul achitării salariului, încasând salariu pentru lucru prestat în perioada 26.04.2017-29.06.2017 în mărime de 1 068 de lei (32 zile x 11 ore) x 16,50 lei) - 4740 lei), respingând încasarea salariului restant pentru perioada 26.04.2017-29.06.2017 în mărime de 4 752 de lei.

De asemenea, instanța de apel a reținut ca fiind justă concluzia primei instanțe privind admiterea parțială a pretenției cu privire la încasarea salariului mediu în sumă de 14 450 de lei, pentru perioada absenței forțate de la lucru timp de 3 luni, cauzată de imposibilitatea angajării la altă unitate după eliberarea din serviciu din motivul lipsei carnetului de muncă.

În cât privește pretenția privind încasarea penalității pentru neachitarea în termen a salariului și penalității pentru neachitarea salariului mediu și pentru reținerea carnetului de muncă în sumă de 1 632, 93 de lei, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a admis parțial și pretenția dată, stabilind că Gondiu Ana a încetat activitatea la SRL „Crafti Retail” din 29.06.2017 și prin cererea prealabilă, adresată SRL „Crafti Retail” a solicitat achitarea integrală a sumei restante, reținute, care însă până la momentul actual aceasta a rămas fără răspuns. Deci, suma salariului restant, neachitat constituia 1 068 de lei (1068 lei x 0,3%) x 79 zile), iar penalitatea pentru neachitarea în termen a salariului pentru perioada 05.07.2017-22.09.2017 adică 79 zile constituia suma în mărime de 253,11 lei (1 068 lei x 0,3%) x 79 zile), respingând încasarea sumei în mărime de 1 379,82 de lei cu titlu de penalitate pentru neachitarea în termen a salariului și reținerea carnetului de muncă.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de apel a apreciat ca fiind plauzibilă concluzia primei instanței privind determinarea cuantumului prejudiciului moral în mărime de 5 000 de lei pentru neperfectarea relațiilor de muncă, reținerea salariului și a carnetului de muncă, care corespunde suferințelor psihice suportate de către reclamantă în cazul dat ținând cont de circumstanțele cauzei.

Instanța de recurs, însă, consideră pripite concluziile instanței de apel în sensul enunțat, din următoarele considerente.

În sarcina instanței de apel, în conformitate cu art. 373 CPC, revine obligația verificării circumstanțelor și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe și în final să le expună în decizia sa.

Instanța de recurs constată că contrar prevederilor art. 373 alin. (1) CPC, instanța de apel nu a verificat, în limitele cererii de apel, ale referințelor și

obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt.

În acest sens, instanța de recurs menționează că instanța de apel a obligat pârâtul să-i restituie reclamantei carnetul de muncă cu seria AB nr. 0150644.

Colegiul constată că pentru ca această cerință să fie admisă, instanțele urmau să stabilească existența carnetului de muncă. Or, materialele dosarului nu conțin probe spre confirmarea că reclamanta a deținut anume carnetul de muncă seria AB nr. 0150644 și că l-a transmis angajatorului.

Totodată, instanța de recurs constată că instanța de fond și instanța de apel, examinând cauza, au stabilit prin hotărârile emise, existența raporturilor de muncă între Gondiu Ana și SRL „Crafti Retail”.

Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a statuat existența raporturilor de muncă între părți reieșind din astfel de probe ca legitimația eliberată de SRL „Crafti Retail”, declarațiile martorilor, actul de constatare prin care s-ar fi constatat apartenența la grupul Viber creat de angajații SRL „Crafti Retail”.

În acest sens, instanța de recurs menționează că pentru a stabili realitatea a ceea ce se pretinde în acțiune este necesar de evaluat în ansamblu toate probele.

Aceste constatări ale instanței de apel, însă, vin în contradicție cu răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii la petiția Anei Gondiu, prin care se menționează că din documentele prezentate de către administrația SRL „Crafti Retail” (registrul de evidență a circulației carnetului de muncă, registrul de înregistrare a contractelor individuale de muncă, tabele de evidența timpului de muncă, listele de plată, etc), din explicațiile administratorului Mițhevici Eugeniu și ale altor salariați nu au fost stabilite anumite raporturi de muncă între Gondiu Ana și SRL „Crafti Retail”.

În explicațiile sale Mițhevici Eugeniu a confirmat faptul că în luna mai 2017 Ana Gondiu a avut doar intenția de a se angaja în cadrul SRL „Crafti Retail”, însă ca rezultat al studierii procesului de muncă a renunțat la ideea angajării.

Or, Gondiu Ana nu a contestat răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii, în contextul în care pretinde că raporturi de muncă au existat.

În conformitate cu art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

De asemenea, nu a fost probat de către intimată mărimea salariului. Pe când în ședința de judecată SRL „Crafti Retail” a prezentat instanței de judecată statele de personal pentru anul 2017 și salarizarea acestora. Astfel, instanțele au admis și au calculat sumele adjudecate în lipsa probelor că Gondiu Ana ar fi primit o asemenea remunerare.

Astfel, instanța de apel nu a dat apreciere acestui fapt, care sunt importante pentru soluționarea justă a cauzei. Instanța de apel, nu a apreciat probele în măsură să determine cu certitudine circumstanțele invocate, fiind necesară o studiere suplimentară a probelor.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei.

La caz, sunt incidente și prevederile art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă, care reglementează că, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că decizia instanței de apel trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în proces, și să răspundă în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate de apelant și intimat (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984).

Astfel, formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate și relevanță.

Distinct de cele relatate, la caz, se constată că de fapt instanța de apel a examinat superficial cauza civilă, adoptând o decizie neconvingătoare și fără argumentare clară, aprecierea probelor dată de instanța judecătorească fiind arbitrară și duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar instanța de recurs este în imposibilitatea de a înlătura neajunsurile invocate supra.

Având în vedere circumstanțele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, or, toate circumstanțele invocate raportate la normele juridice respective nu pot fi înlăturate de instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Crafti Retail”.

Se casează decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gondiu Ana împotriva SRL „Crafti Retail” cu privire la restituirea carnetului de muncă, încasarea diferenței de salariu neachitat, a salariului mediu pentru reținerea neîntemeiată a

carnetului de muncă, încasarea penalității pentru neachitarea la timp a salariului, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru